

Direction des Jurys de l'enseignement secondaire

Rue Adolphe Lavallée, 1

1080 Bruxelles

<http://www.enseignement.be/jurys>

jurys@cfwb.be

Tél : +32 (0)2 690 85 86

Jurys de l'enseignement secondaire – CESS général

Langue moderne II : Néerlandais Cycle 2022-2023/1

Articles servant de base à l'évaluation de l'expression orale

NB : Les trois articles doivent être lus et préparés. Un sera tiré au sort lors de l'examen oral

1. Vandaag al eerste schooldag voor Franstalig onderwijs: waarom ze over de taalgrens de zomervakantie hebben ingekort
2. Factcheck: nee, er ligt geen twintig jaar tussen deze twee Franse weerkaarten
3. Slaapgebrek maakt mensen zelfzuchtig en minder genereus

1. Vandaag al eerste schooldag voor Franstalig onderwijs: waarom ze over de taalgrens de zomervakantie hebben ingekort

Gianni Paelinck, <https://www.vrt.be/vrtnws>, ma 29 aug 2022

Voor de leerlingen in Vlaanderen is het nog een paar dagen vakantie, maar in Franstalig België gaan de schoolpoorten vandaag al open. Vanaf dit schooljaar is de schoolkalender er hervormd, met een kortere zomervakantie. Vlaanderen blijft vasthouden aan de traditie van 1 september.

Hoe ziet het nieuwe systeem er juist uit?

Geen lange zomervakantie van acht à negen weken meer in Franstalig België. Daar begint het schooljaar op de laatste maandag van augustus en gaan de schoolboeken pas toe op de eerste vrijdag van juli. Voor het schooljaar 2022-2023 betekent dat: de eerste schooldag vandaag op maandag 29 augustus en de laatste op vrijdag 7 juli. In ruil daarvoor komt er wel een week bij aan de herfst- en de krokusvakantie die voortaan twee weken zullen duren. Het schooljaar wordt op die manier heringedeeld in blokken van zeven weken afgewisseld met twee weken vakantie.

Waarom voert Franstalig België dit in?

De Franse gemeenschapsregering wilde de zomervakantie al langer inkorten. De discussie heeft ruim 30 jaar geduurd. De nieuwe indeling van het schooljaar kadert nu in een bredere hervorming om de kwaliteit van het onderwijs in Franstalig België op te krikken voor elke leerling, het zogenoemde "Pacte pour un Enseignement d'excellence".

"Dat pact zet maximaal in op het wegwerken van ongelijkheden in ons systeem", verklaart de Franstalige minister van Onderwijs Caroline Désir (PS). "Het is al bewezen dat de lange zomervakantie een negatieve impact heeft op de gelijkheid in de onderwijskansen. Een kortere zomervakantie moet ervoor zorgen dat minder scholieren afhaken gedurende de zomerbreak."

Wat zijn de voordelen?

Volgens onderwijsexpert Dirk Van Damme zijn er "heel weinig zaken in het onderwijs waar experts het zo over eens zijn": de zomerleerschade. Door twee maanden lang niet op school te zitten, verliezen sommige leerlingen te veel kennis en vaardigheden omdat de band met de school en opleiding te lang is doorgeknipt.

"Bovendien is die leerschade niet gelijk verdeeld", aldus Van Damme. "Er zijn kinderen die daar redelijk goed doorkomen. Maar er zijn kwetsbare kinderen die thuis niet de ondersteuning hebben en die door die heel lange zomervakantie een zware terugval kennen in hun cognitieve ontwikkeling."

De zomervakantie is geen verloren tijd, benadrukt de onderwijsexpert. "Je leert veel andere dingen zoals sociale en emotionele vaardigheden, sport, ontspanning. Maar het is veel beter dat dat gemengd wordt met cognitieve ontwikkeling. En een breuk die zo lang duurt, is niet goed."

Wie is tegen en waarom?

Bij leerkrachten is de animo voor een ingekorte zomervakantie minder groot. Dat moet alvast blijken uit een bevraging van de Christelijke Onderwijscentrale eerder dit jaar bij 5.000 van hun leden. Vier op de vijf leerkrachten gaf daarbij aan geen voorstander te zijn uit vrees voor een hogere werkdruk. In onderwijsmiddens wordt er ook op gewezen dat het schoolpersoneel de eerste en laatste weken van de zomervakantie vaak sowieso nog of al aan het werk is.

Ook de Vlaamse Scholierenkoepel toonde zich eerder dit jaar een tegenstander. "Het zien van familie en vrienden, reizen en buiten zijn bij mooi weer: het zijn allemaal dingen die niet in de andere schoolvakanties kunnen", klonk het. Jeugdbewegingen vrezen dan weer voor een tekort aan goede kampplaatsen mocht de zomervakantie met twee weken worden ingekort.

Er kunnen ook praktische bezorgdheden zijn voor gezinnen waar de een in het Franstalige schoolsysteem zit en de ander naar een Nederlandstalige school gaat. Denk bijvoorbeeld aan Vlaamse leerkrachten die lesgeven in immersiescholen, scholen in Wallonië of Brussel waar sommige vakken in het Nederlands worden gegeven. Als zij zelf kinderen hebben, vallen hun vakanties niet meer volledig samen.

Hoe zit het in Vlaanderen?

In Vlaanderen verandert er voorlopig niets. Bij ons blijft het schooljaar dus traditioneel starten op 1 september en loopt het tot eind juni. Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) had advies gevraagd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen en de Vlaamse Onderwijsraad. "Geen draagvlak om het schooljaar anders in te delen", luidde dat advies uiteindelijk.

De onderwijskoepels zijn wel voorstander van een inkorting van de zomervakantie en een herverdeling - "een betere spreiding" - van de vakantieperiodes. Het Gemeenschapsonderwijs (GO!) vindt het model uit Franstalig België goed om de leerstof beter te plannen. Ook Katholiek Onderwijs Vlaanderen is principieel pro als aan een aantal specifieke voorwaarden wordt voldaan. Zo moet de meerwaarde voor het leerproces blijken uit onderzoek dat wordt uitgevoerd in Vlaanderen, klinkt het.

2. Factcheck: nee, er ligt geen twintig jaar tussen deze twee Franse weerkaarten

Lotte Lambrecht, Journalist & Factchecker, <https://www.knack.be>, 20-07-2022

Online circuleert een collage van twee Franse weerkaarten: een uiterst recente en een die schijnbaar al van 2002 dateert. Beide kaarten tonen hoge temperaturen maar de kaart uit 2022 is veel donkerder ingekleurd. Volgens het bijschrift toont dat aan dat er twintig jaar geleden minder zwaar getild werd aan hoge temperaturen dan vandaag. Maar de kaart uit 2002 is vervalst en toont een weerbericht uit 2019.

Op 18 juli deelt een Nederlandse vrouw een collage van twee Franse weerkaarten op Twitter. De eerste kaart zou het weerbericht van zaterdag 13 juli 2002 tonen, de onderste kaart dat van 15 juli 2022. De temperaturen van beide weerkaarten liggen dicht bij elkaar, variërend tussen de 30 en 40 graden, maar de achtergrondkleuren op de weerkaarten verschillen. 'Wat vandaag een klimaatramp is, was in 2002 een mooie zomerdag', lezen we in het Franse bijschrift van de afbeelding. De beeldcollage wordt ook gedeeld op Facebook.

De vergelijking van de twee weerkaarten moet dus bewijzen dat er twintig jaar geleden veel minder zwaar getild werd aan hoge temperaturen. Ook in de reacties lezen we dat veel socialemediagebruikers de media beschuldigen van alarmisme. 'De media boeken vooruitgang omdat zij ontdekken dat het 's zomers warm is, 's winters koud is en dat regen nat is', reageert een Facebookgebruiker. 'Omdat de media je zeggen dat het een klimaatcatastrofe is, gaat iedereen schuilen', lezen we in het bijschrift van een andere Facebookpost.

Maar gaat het hier echt over weerkaarten met twintig jaar verschil? De onderste kaart werd inderdaad getoond op het weerbericht van vrijdag 15 juli op de Franse nieuwszender BFMTV (vanaf 1:13). De kaart toont de weersvoorspelling voor zondag 17 juli.

De bovenste weerkaart daarentegen toont geen weerkaart van 13 juli 2002. Dat lezen we in een factcheck van de Franse zender TF1. Het gaat om een weerkaart uit het weerbericht van 27 juni 2019, met voorspellingen voor 28 juni, aldus TF1. Er zit dus geen twintig jaar verschil tussen beide weerkaarten.

Koele zomer

Via de zoekmachine Wolfram Alpha kunnen we historische temperaturen van verschillende locaties ter wereld bekijken. Als we de temperatuur op 13 juli 2002 in Corsica opzoeken, zien we dat die tussen de 18 en 27 graden lag, met een gemiddelde van 23 graden. Een pak lager dan de temperaturen vermeld op de beeldcollage dus.

Hetzelfde geldt voor de temperatuur in de Zuid-Franse stad Bordeaux. Volgens de weerkaart uit de collage schommelde de temperatuur daar op 13 juli 2002 rond de 31 graden. Op Wolfram Alpha zien we echter dat de temperatuur schommelde tussen de 15 en 21 graden, met een gemiddelde van 18 graden.

Kleurverschil

De kleur tussen beide kaarten verschilt omdat het gaat om twee verschillende zenders. Volgens TF1 beslist elke zender zelf over de kleuren op zijn weerkaarten. De zender hanteert wel bepaalde regels: hoe meer de temperatuur afwijkt van een normale situatie, hoe donkerder de kleur.

Momenteel circuleren er meerdere soortgelijke weerkaartcollages. Eerder factcheckte TF1 ook al een soortgelijke collage van Zweedse weerkaarten. En de Britse weerman Aidan McGivern, die voor het Britse nationale weerkundige instituut werkt, ontcrachtte op Twitter een Britse collage. De kleuren van een van de weerkaarten waren gemanipuleerd.

3. Slaapgebrek maakt mensen zelfzuchtig en minder genereus

Luc De Roy, <https://www.vrt.be/vrtnws>, vr 26 aug, afgekorte versie

De bevindingen van de onderzoekers van de University of California, Berkeley, onder leiding van doctor Eti Ben Simon en professor Matthew Walker, zijn de laatste in een groeiende reeks van bewijzen die aantonen dat onvoldoende slaap niet alleen schadelijk is voor het mentale en fysieke welzijn van een individu, maar ook de banden tussen individuen in gevaar brengt.

Het is bekend dat slaapgebrek in verband staat met een groter risico op hart- en vaatziekten, depressies, suikerziekte, hoge bloeddruk en zelfs sterfte. Uit nieuwe onderzoek blijkt nu echter dat slaapgebrek ook schade berokkent aan ons fundamenteel sociaal geweten en maakt dat we minder zin hebben en minder bereid zijn om andere mensen te helpen.

"Deze nieuwe studie toont aan dat slaapgebrek niet alleen schade toebrengt aan de gezondheid van een individu, maar de sociale interacties tussen individuen aantast en bovendien ook het weefsel zelf van de menselijke samenleving. Hoe we functioneren als een sociale soort lijkt sterk af te hangen van hoeveel slaap we krijgen."

De nieuwe studie beschrijft drie aparte onderzoeken die de impact bepalen van slaapverlies op de bereidheid van mensen om anderen te helpen.

In het eerste onderzoek plaatsten de wetenschappers 24 gezonde vrijwilligers in een fMRI-scanner, een toestel dat toelaat beelden van de hersenen in actieve toestand te verkrijgen. Ze scanden daarmee de hersenen na acht uur slaap en na een slapeloze nacht. Ze ontdekten dat de gebieden in de hersenen die het netwerk van de *theory of mind* vormen, minder actief waren na een slapeloze nacht. Dat netwerk is actief als mensen empathie voelen met anderen of proberen te begrijpen wat andere mensen willen of nodig hebben.

In het tweede onderzoek volgden de onderzoekers meer dan honderd mensen online gedurende drie of vier nachten. Gedurende die tijd maten ze de kwaliteit van de slaap van de vrijwilligers - hoelang ze sliepen, hoe vaak ze wakker werden - en bepaalden ze hun bereidheid om anderen te helpen, zoals de deur van een lift openhouden voor iemand anders, werken als vrijwilliger of een gewonde vreemde helpen op straat.

"Hier stelden we vast dat een vermindering van de kwaliteit van de slaap van iemand van de ene nacht op de volgende een betekenisvolle vermindering voorspelde van het verlangen om andere mensen te helpen van de ene dag op de volgende", zei Ben Simon. "De mensen die de vorige nacht slecht geslapen hadden, waren diegenen die meldden dat ze de volgende dag minder bereid en geneigd waren anderen te helpen."

Het derde deel van de studie bestond uit het uitvlooiën van drie miljoen giften aan een goed doel in de Verenigde Staten tussen 2001 en 2016. Veranderde het aantal donaties na het ingaan van de zomertijd en het potentieel verlies van een uur slaap? De onderzoekers stelden een vermindering vast van tien procent in de week na het ingaan van de zomertijd, wanneer de klok een uur 'vooruit' gezet wordt. Dat was alleen zo in de staten waar de zomertijd daadwerkelijk werd ingevoerd, niet in de staten die dat niet deden en het fenomeen deed zich ook niet voor na het invoeren van de wintertijd, wanneer mensen een uurtje slaap winnen.

"Zelfs een bescheiden 'dosis' slaapverlies - hier slechts het verlies van één enkel uur slaap door de zomertijd - heeft een zeer meetbare en zeer echte impact op de vrijgevigheid van mensen en dus op hoe we functioneren als een verbonden samenleving", zei Walker. "Als mensen een uur slaap verliezen, brengt dat een duidelijke slag toe aan onze aangeboren menselijke vriendelijkheid en onze motivatie om andere mensen in nood te helpen."

Ook een eerdere studie van Walker en Ben Simon toonde aan dat slaapgebrek maakte dat mensen zich op sociaal vlak gingen terugtrekken en meer sociaal geïsoleerd werden. Een gebrek aan slaap versterkte ook hun gevoel van eenzaamheid. Erger nog, als die niet uitgeslapen mensen in interactie gingen met andere mensen, brachten ze hun eenzaamheid over op die andere individuen, bijna als een virus, zei Walker.

In de geïndustrialiseerde landen meldt meer dan de helft van de bevolking dat ze tijdens de werkweek niet voldoende slapen. "Het is tijd dat we als samenleving het idee opgeven dat slaap onnodig is of tijdverlies is en dat we, zonder ons beschaamd te voelen, beginnen met de slaap te nemen die we nodig hebben", zei Ben Simon. "Het is de beste vorm van vriendelijkheid die we aan onszelf kunnen geven, en ook aan de mensen rondom ons", zo voegde ze eraan toe